

Sygn. akt III AUa 184/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 października 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Agata Pyjas-Luty
Sędziowie:	SSA Monika Kowalska (spr.) SSA Barbara Kosub
Protokolant:	st. prot. sądowy Anna Żarczyńska-Ziobro

po rozpoznaniu w dniu 25 października 2017 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **M. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.**

o emeryturę

na skutek apelacji organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 21 grudnia 2016 r. sygn. akt V U 1447/16

o d d a l a apelację.

Sygn. akt III AUa 184/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 maja 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. odmówił M. S. przyznania emerytury w wieku obniżonym.

Wyrokiem z dnia 21 grudnia 2016 r. Sąd Okręgowy w Kielcach zmienił powyższą decyzję i przyznał wnioskodawcy M. S. emeryturę od dnia 1 kwietnia 2016 r. oraz stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że wnioskodawca urodził się w dniu (...) Z dniem 3 stycznia 1972 r. rozpoczął pracę w Warsztacie (...) jako pracownik fizyczny - uczeń w zawodzie elektromontera. Wnioskodawca pracował codziennie, a jego pracę nadzorował właściciel zakładu (...). Jednocześnie wnioskodawca uczęszczał do (...) Szkoły (...) w K.. Zajęcia w szkole odbywały się trzy dni w tygodniu. W dni zajęć szkolnych w warsztacie pracował przed rozpoczęciem

lekcji, a także po ich zakończeniu. W dniu 20 lutego 1973 r. zrezygnował z nauki w szkole. Po zaprzestaniu nauki w (...) Szkole (...) wnioskodawca w dalszym ciągu stale i w pełnym wymiarze czasu pracy był zatrudniony w Warsztacie (...), aż do dnia 31 sierpnia 1974 r. R. B. wystawił mu świadectwo pracy, w którym wskazał, że w okresie od 3 stycznia 1972 r. do 31 sierpnia 1974 r. M. S. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy jako uczeń. W okresie od dnia 8 marca 1977 r. do chwili obecnej wnioskodawca jest zatrudniony w (...) Urzędzie (...) (poprzednio: Zakład (...), Zakład (...)). W trakcie zatrudnienia w (...) Urzędzie (...)wnioskodawca zajmował stanowiska pracy: od 8 marca 1977 r. do 31 lipca 1978 r. - powielaczowy; od 1 sierpnia 1978 r. do 31 grudnia 1979 r.- rzemieślnik wykwalifikowany; od 1 stycznia 1980 r. do 31 grudnia 1988 r. - rzemieślnik specjalista; od 1 stycznia 1989 r. do 30 czerwca 1989 r.- kierownik warsztatu; od 1 lipca 1989 r. do 30 września 1989 r.- introligator; od 1 października 1989 r. do 28 lutego 1999 r.- kierownik Działu (...); od 1 marca 1999 r. do 30 czerwca 2009 r.- Kierownik Działu (...); od 1 lipca 2009 r. do 31 grudnia 2010 r.- główny specjalista, a od 1 stycznia 2011 r. do chwili obecnej - kierownik oddziału. Do chwili otrzymania awansu na kierownika Działu (...) (tj. do dnia 1 marca 1999 r.) wnioskodawca pracował stale w komórce poligraficznej (...) Urzędu (...). Zajmował różne stanowiska pracy, jednakże zakres jego obowiązków nie ulegał zmianie, a jego praca polegała na obsłudze urządzenia drukującego offsetowego, wykonywaniu matryc metalowych na kserografie, obsłudze urządzeń do krajania i składnia papieru oraz oprawy wyrobów poligraficznych. M. S. zajmował się także uszlachetnianiem druku. Zmiana nazwy stanowiska pracy związana była wyłącznie ze wzrostem wynagrodzenia. Wnioskodawca jako kierownik warsztatu w okresie od 1 stycznia 1989 r. do 30 czerwca 1989 r. nie wykonywał żadnych innych czynności. Podobnie w okresie od 1 października 1989 r. do 28 lutego 1999 r., kiedy powierzono mu stanowisko kierownika Działu (...), w dalszym ciągu wykonywał wszystkie prace poligraficzne związane z drukowaniem i obsługą maszyn. Dodatkowo zajmował się wyłącznie sprawozdawczością, tj. przygotowywał sprawozdania kwartalne, co zajmowało mu nie więcej niż pół godziny na kwartał. Sprawozdania te dotyczyły ilości zużytego papieru. Każdy pracownik sporządzał zestawienie na swoim stanowisku pracy, a wnioskodawca zajmował się jedynie zsumowaniem tych danych. Pracodawca wnioskodawcy, w dniu 1 czerwca 2015 r. wystawił świadectwo pracy w warunkach szczególnych, w którym wskazał, że M. S. w okresie od 8 marca 1977 r. do 31 grudnia 1988 r. oraz od 1 lipca 1989 r. do dnia 30 września 1989 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę na stanowiskach: powielaczowy, rzemieślnik wykwalifikowany, rzemieślnik specjalista, introligator, które to stanowiska odpowiadają pracom wskazanym w Wykazie A, dziale XI, poz. 4, 5 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., tj. drukowanie i uszlachetnianie druków, bezpośrednia obsługa maszyn i urządzeń do składania (łamania) arkuszy papieru, krajania papieru i wyrobów poligraficznych oraz do oprawy wyrobów poligraficznych w drukarniach. Ogólny okres ubezpieczeniowy wnioskodawcy przypadający na dzień 1 stycznia 1999 r. wynosi łącznie 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, w tym ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie zeznań wnioskodawcy M. S., zeznań świadków: J. S., R. G., L. A. i M. D., a ponadto w oparciu o zaświadczenie Kuratorium (...) w K. z dnia 7 października 2016 r. oraz akta osobowe wnioskodawcy z okresu zatrudnienia w (...) Urzędzie (...)

W tym stanie rzeczy Sąd pierwszej instancji uznał, że odwołanie jest zasadne. Przywołał treść art. 184 ust. 1 i 2 oraz art. 32 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jedn. tekst : Dz. U. 2016 poz. 887 ze zm.), a także § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.) i na tej podstawie stwierdził, że prawo do emerytury na zasadach określonych w tych przepisach nabywa osoba, która po spełnieniu przesłanki wieku legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999 r. łącznym stażem pracy wynoszącym w wypadku mężczyzn 25 lat, w tym okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach w wymiarze co najmniej 15 lat przy pracach, które zostały wymienione w wykazie A stanowiącym załącznik do powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Zdaniem Sądu Okręgowego, w przedmiotowej sprawie organ rentowy błędnie nie zaliczył wnioskodawcy do ogólnego stażu pracy okresu pracy w Warsztacie (...) od 3 stycznia 1972 r. do 31 sierpnia 1974 r. W tym zakresie Sąd Okręgowy wskazał na treść art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przepisy ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz. U. nr 45, poz. 226 ze zm.), w szczególności art. 12 ust. 3 tej ustawy, zgodnie z

którym młodociani podejmujący zatrudnienie w zakładach pracy mieli obowiązek doksztalcania się w zakresie nauki obranego zawodu, przy czym obowiązek ten realizowany był w ramach szkół przyzakładowych, doksztalcających oraz innych form kształcenia. Sąd pierwszej instancji podniósł, że przy uwzględnieniu okresu składkowego nauki zawodu istotne znaczenie ma rozróżnienie, czy nauka zawodu była pobierana przez młodocianego przy jego równoczesnym zatrudnieniu, czy też jako przedmiot praktyczny w programie nauki szkolnej, a zatem czy nauczający zawodu był pracodawcą, czy też nauczycielem młodocianego. Stosunek zatrudnienia obejmował tylko młodocianych przyjętych do pracy w celu nauki zawodu, obowiązanych do doksztalcania się w szkole, zaś zatrudnienie młodocianych na warunkach określonych przed dniem 1 stycznia 1975 r. realizowane było na podstawie umowy o naukę, poprzez którą pracodawca zobowiązywał się przygotować ucznia do praktycznego zawodu w związku z wykonywaną przez niego pracą. Uczeń przygotowywał się do przyszłej pracy, a przygotowanie to obejmowało - charakterystyczne dla stosunku powstałego na podstawie umowy o naukę - połączenie obowiązków młodocianego pracownika wynikających z praktyki w zawodzie z uzupełnieniem wiedzy teoretycznej. Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy przyjął, że wnioskodawca w wymienionym wyżej okresie był zatrudniony jako młodociany po ukończeniu 15 roku życia, na zasadach określonych w powołanej wyżej ustawie, w ramach swoistego stosunku prawa pracy - nauki zawodu. Sąd wskazał, że wnioskodawca nie dysponuje wprawdzie dokumentem w postaci umowy o naukę zawodu, jednakże fakt zatrudnienia w ramach umowy o naukę zawodu może zostać udowodniony w postępowaniu przed sądem wszelkimi środkami dowodowymi. Zdaniem Sądu pierwszej instancji w niniejszej sprawie sporny okres zatrudnienia został wykazany zeznaniami wnioskodawcy, potwierdzonymi świadectwem pracy z dnia 20 lutego 2015 r. oraz zaświadczeniem Kuratorium (...) z dnia 7 października 2016 r., z którego wynika, że z dniem 20 lutego 1973 r. wnioskodawca zrezygnował ze szkoły. W ocenie Sądu Okręgowego, okres od 3 stycznia 1972 r. do 31 sierpnia 1974 r., w którym wnioskodawca był zatrudniony w Warsztacie (...) powinien zostać doliczony do jego stażu pracy. Ponadto, z dniem 24 marca 1973 r. wnioskodawca ukończył 18 lat, a zatem okres jego zatrudnienia po tej dacie podlega zaliczeniu, pomimo zaprzestania nauki w szkole, gdyż nadal pracował w pełnym wymiarze czasu pracy i pobierał wynagrodzenie. Zdaniem Sądu Okręgowego bez znaczenia jest okoliczność, że M. S. nie został w tym okresie zgłoszony do ubezpieczenia. Stosownie bowiem do treści art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, za okresy składkowe uważa się między innymi przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. okresy, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, w tym okresy zatrudnienia po ukończeniu 15 lat życia na obszarze Państwa Polskiego w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, jeżeli w tych okresach pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłek z ubezpieczenia społecznego: chorobowy, macierzyński lub opiekuńczy albo rentę chorobową. Zgodnie natomiast z ukształtowaną linią orzeczniczą Sądu Najwyższego, zaliczenie okresów zatrudnienia do uprawnień emerytalnych i rentowych nie jest uzależnione od zgłoszenia osoby zatrudnionej do ubezpieczenia społecznego (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 kwietnia 1995 roku, II UR 3/95).

Odnosząc się do kwestii pracy wnioskodawcy wykonywanej w (...)Urzędzie (...) w okresie od 1 stycznia 1989 r. do 30 czerwca 1989 r. oraz od 1 października 1989 r. do 31 grudnia 1998 r. Sąd pierwszej instancji uznał, że była to praca w szczególnych warunkach. Charakter i rodzaj pracy świadczonej przez wnioskodawcę w (...)Urzędzie (...)wynika z zeznań świadków: J. S., R. G., L. A. i M. D.. J. S., która pracowała wraz z wnioskodawcą w (...)Urzędzie (...) w komórce poligraficznej od 1978 r., wskazała, że zakres obowiązków M. S. przez cały okres pracy w komórce poligraficznej nie ulegał zmianie i zajmował się on obsługą urządzenia drukującego offsetowego, wykonywał matryce metalowe na kserografie, obsługiwał introligatornię, w której znajdowały się urządzenia do krajania papieru, zszywarka do oprawy wyrobów poligraficznych oraz bigówka, czyli urządzenie do składania papieru, a zatem chociaż na przestrzeni lat nazwy zajmowanych przez pracowników poligrafii stanowisk ulegały zmianie, to charakter wykonywanych czynności pozostawał ten sam. Zmiana stanowiska miała bowiem na celu wyłącznie podwyższenie wynagrodzenia pracownika. Z zeznań R. G. także wynika, że wnioskodawca w komórce poligraficznej pracował na różnych stanowiskach pracy, jednakże zawsze była to praca na hali. Wnioskodawca do 1999 r. stale wykonywał te same czynności, a zmiany w nazwie zajmowanych stanowisk pociągały za sobą jedynie zmiany w wysokości otrzymywanego wynagrodzenia, a do obowiązków M. S. należało: przygotowanie matrycy do druku na kserografie, drukowanie wszelkich potrzebnych materiałów, a nadto zajmował się on oprawą introligatorską i obsługą urządzeń do składania papieru i jego łamania, takich jak zszywarki, bigówki, gilotyny. Z kolei świadek L. A. podał, że pracował z wnioskodawcą przez trzy lata od

1994 r., kiedy to został zatrudniony jako kierownik działu (...) w(...)Urzędu (...), w skład którego wchodziła komórka poligraficzna. Świadek ten często przebywał w dziale poligraficznym i zawsze widział wnioskodawcę przy pracy przy maszynach. Podobnie świadek M. D., zatrudniony jako dyrektor (...) Urzędu (...) (w skład którego wchodziła poligrafia) od października 1990 r. do 2007 r. zeznał, że kiedy bywał na poligrafii to widział jak wnioskodawca pracuje przy maszynach, zajmując się pracami poligraficznymi, drukowaniem oraz wykonywaniem różnorodnych prac na maszynach poligraficznych. Świadek ten wyjaśnił, że wnioskodawca był osobą funkcyjną, koordynującą pracę komórki, jednakże w ramach tych obowiązków zajmował się jedynie sprawozdawczością, to jest przygotowywał sprawozdania kwartalne, zaś sprawami pracowniczymi zajmowała się komórka kadrowa. Przesłuchany w charakterze strony M. S. również wskazał, że przez cały okres zatrudnienia w komórce poligraficznej jego zakres czynności nie zmieniał się, mimo że formalnie zmianie ulegały zajmowane przez niego stanowiska pracy, natomiast wraz z powierzeniem mu stanowiska kierownika działu poligrafii do jego obowiązków doszło wyłącznie sporządzanie sprawozdań kwartalnych z ilości zużytych materiałów, co zajmowało mu nie więcej niż pół godziny w kwartale. Sąd Okręgowy w całości dał wiarę zeznaniom wnioskodawcy i świadków, albowiem są one spójne, stanowcze i konsekwentne. W związku z tym uznał, że wnioskodawca w okresie zatrudnienia w (...)Urzędzie (...) (obecnie Urząd (...)) od dnia 1 stycznia 1989 r. do 30 czerwca 1989 r. oraz od 1 października 1989 r. do 31 grudnia 1998 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace polegające na drukowaniu i uszlachetnianiu druków, bezpośredniej obsłudze maszyn i urządzeń do składania arkuszy papieru, krajania papieru i wyrobów poligraficznych oraz do oprawy wyrobów poligraficznych, wymienioną w wykazie A, dziale XI, poz. 4 i 5, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Okoliczność, iż wnioskodawca sporządzał sprawozdania kwartalne nie wyklucza możliwości zaliczenia tego okresu do pracy w warunkach szczególnych, gdyż czynności sprawozdawcze wykonywał jedynie raz na kwartał, przez krótki czas. Konkludując Sąd pierwszej instancji stwierdził, że wnioskodawca, po zaliczeniu do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od dnia 1 stycznia 1989 r. do 30 czerwca 1989 r. oraz od 1 października 1989 r. do 31 grudnia 1998 r., wraz z uznanym przez organ rentowy okresem 12 lat i 24 dni, legitymuje się łącznie ponad 15 – letnim okresem wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy wskazał, że M. S. ukończył 60 lat, legitymuje się wymaganym ogólnym stażem pracy przypadającym na dzień 1 stycznia 1999 r., w tym w szczególnych warunkach ponad 15 lat, a więc spełnia przesłanki, od których uzależnione jest nabycie prawa do emerytury. Z tego względu Sąd pierwszej instancji, na podstawie wyżej wskazanych przepisów prawa materialnego i na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy emeryturę od dnia 1 kwietnia 2016 r., to jest od miesiąca złożenia wniosku o emeryturę. Zważywszy na okoliczność, iż na dzień wydania zaskarżonej decyzji organ rentowy nie dysponował materiałem dowodowym, dającym podstawy do przyznania ubezpieczonemu świadczenia, kierując się dyspozycją art. 118 ust. 1a zd. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd Okręgowy nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Apelację od powyższego wyroku złożył organ rentowy. Zaskarżając wyrok w całości zarzucił:

- naruszenie prawa procesowego poprzez niewłaściwe zastosowanie art. 233 § 1 k.p.c. i dokonanie dowolnej, zamiast swobodnej oceny dowodów;
- naruszenie prawa materialnego poprzez niewłaściwe zastosowanie art. 184 ust. 1 i 2 w związku z art. 32 ust. 1, ust. 4 i art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 2 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i błędne przyjęcie, że wnioskodawca spełnia wszystkie niezbędne przesłanki do uzyskania emerytury.

Wskazując na tak sformułowane zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i oddalenie odwołania. W uzasadnieniu podniósł, że okresy zatrudnienia danego pracownika mogą być uznane za okresy pracy w szczególnych warunkach, jeżeli praca ta jest wymieniona w wykazie A lub B stanowiących załączniki do rozporządzenia, a ponadto

jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W postępowaniu sądowym nie wykazano należyście, że M. S. do dnia 31 grudnia 1998 r. legitymuje się co najmniej 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych. W świetle zgromadzonego materiału dowodowego brak jest bowiem podstaw do przyjęcia, że w okresie zatrudnienia w Urzędzie (...) od 1 stycznia 1989 r. do 30 czerwca 1989 r. i od 1 października 1989 r. do 31 grudnia 1998 r., wnioskodawca zatrudniony na stanowisku kierownika warsztatu i kierownika działu poligrafii stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych, wymienioną w wykazie A, dziale XI rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Treść dokumentów zgromadzonych w aktach rentowych oraz aktach osobowych wnioskodawcy nie pozwala na ustalenie 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych. Apelujący wskazał, że w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach przewidziana została hierarchia dowodów, którą sąd ubezpieczeń powinien kierować się przy rozpatrywaniu sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych. W pierwszej kolejności, przy ustalaniu okresów zatrudnienia powinny być uwzględniane dokumenty z przebiegu zatrudnienia i dopiero, gdy dokumentacja pracownicza jest niepełna lub zawiera rozbieżności dopuszczalne jest posiłkowanie się zeznaniami ubezpieczonego oraz zeznaniami świadków jako dowodami uzupełniającymi. Nie jest jednak dopuszczalne oparcie się wyłącznie na zeznaniach ubezpieczonego lub zeznaniach świadków w sytuacji, gdy z dokumentów źródłowych wynikają okoliczności przeciwne. W tym zakresie skarżący powołał się na pogląd wyrażony w wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 22 lutego 2012 r. (III AUa 1734/11), w którym przyjęto że same zeznania świadków, z uwagi na szczególny i wyjątkowy charakter wcześniejszej emerytury, nie mogą przesądzić o wykonywaniu przez ubezpieczonego pracy w warunkach szczególnych, gdy nie znajdują potwierdzenia w dokumentach pracowniczych zgromadzonych w sprawie. W niniejszej sprawie zeznania świadków w zakresie wykonywania przez wnioskodawcę pracy w szczególnych warunkach nie znajdują potwierdzenia w dokumentach pracowniczych zgromadzonych w aktach osobowych. Ze znajdujących się w aktach zakresów czynności wynika bowiem, że do obowiązków wnioskodawcy należało również planowanie i organizowanie pracy zespołu pracowniczego, prowadzenie oszczędnej i prawidłowej gospodarki papierem, materiałami i częściami zamiennymi, ewidencjonowanie zleceń i prowadzenie księgi zamówień, sprawdzanie not obciążeniowych za usługi wykonywane na rzecz obcych jednostek, załatwianie spraw związanych z konserwacją i remontami maszyn piszących i poligraficznych, załatwianie spraw związanych z zamawianiem materiałów i środków eksploatacyjnych, sporządzanie kwartalnych informacji dotyczących zrealizowanych zadań i zużycia podstawowych materiałów, prowadzenie rejestru godzin nadliczbowych oraz prowadzenie teczek spraw rzeczowych. Ponadto zeznania wnioskodawcy i świadków (bliskich znajomych z pracy) jako osób zainteresowanych korzystnym rozstrzygnięciem przedmiotowej sprawy nie powinny zostać potraktowane jako jedyny miarodajny dowód do dokonania ustaleń odnośnie spornego okresu zatrudnienia, w sytuacji gdy inne istotne dowody w sprawie, jak choćby akta osobowe (zawierające umowy o pracę, świadectwa pracy i angaże) nie potwierdzają twierdzeń ubezpieczonego. Na poparcie swojego stanowiska apelujący wskazał uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 1985 r. (III UZP 5/85) oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 7 kwietnia 2010 r. (III AUa 2030/09).

Za niezasadne skarżący uznał również zaliczenie wnioskodawcy przez Sąd pierwszej instancji do ogólnego stażu pracy okresu praktycznej nauki zawodu w Warsztacie (...) od 3 stycznia 1972 r. do 31 sierpnia 1974 r. Na potwierdzenie tego okresu wnioskodawca przedłożył jedynie zaświadczenie z dnia 5 marca 1974 r., w którym podano, że jest zatrudniony w charakterze ucznia bez wskazania okresu tego zatrudnienia. Wnioskodawca nie przedstawił indywidualnej umowy o naukę zawodu. Organ rentowy podniósł ponadto, że za okresy składkowe uważa się przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. okresy zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1975 r., które to warunki określała ustawa z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudnienia młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy. Z przepisów tych wynikała konieczność zawierania przez zakłady pracy z młodocianymi pisemnych umów o naukę zawodu, czy też przyuczenia do wykonywania określonej pracy. Przepisy rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu Drobnej Wytwórczości z dnia 30 czerwca 1971 w sprawie nauki zawodu w rzemieślniczych zakładach pracy (Dz. U. z 1971 r. Nr 19, poz. 188) stanowiły, że rzemieślniczy zakład pracy przyjmując ucznia na naukę zawodu obowiązany był zawrzeć z nim na piśmie umowę o naukę rzemiosła, zwaną dalej „umową”, według wzoru określonego odrębnie przez Przewodniczącego Komitetu Drobnej Wytwórczości (§ 4 ust. 2 tego rozporządzenia) i umowa ta podlegała rejestracji w Izbie Rzemieślniczej (§ 6 ust. 2 rozporządzenia).

W ocenie apelującego, w przedmiotowej sprawie doszło do naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów poprzez przyjęcie zeznań wnioskodawcy oraz wskazanych przez niego świadków za jedyne miarodajne dowody do dokonania ustaleń faktycznych. Zdaniem skarżącego nie zostały spełnione wszystkie przesłanki pozwalające na przyznanie wnioskodawcy emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach i dlatego apelacja powinna być uwzględniona.

W odpowiedzi na apelację organu rentowego wnioskodawca wniósł o jej oddalenie, wskazując że Sąd Okręgowy kompleksowo ocenił zebrane w sprawie dowody oraz prawidłowo zinterpretował i zastosował przepisy prawa materialnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja organu rentowego nie jest uzasadniona.

Przedmiot sporu w rozpoznawanej sprawie sprowadzał się do wyjaśnienia kwestii, czy wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymuje się 25 – letnim okresem składkowym i nieskładkowym, w tym 15 – letnim okresem wykonywania pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), od czego w świetle regulacji zamieszczonej w art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jedn. tekst: Dz. U. z 2017 r., poz. 1383), uzależnione jest jego prawo do emerytury.

W realiach niniejszej sprawy organ rentowy zakwestionował spełnienie przez wnioskodawcę dwóch przesłanek nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym, czyli posiadanie przez niego 25 – letniego ogólnego stażu pracy, na które składają się okresy składkowe i nieskładkowe, a ponadto przesłankę związaną z wymogiem wykazania odpowiedniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych (15 lat). W postępowaniu administracyjnym organ rentowy uznał za udokumentowany okres składkowy i nieskładkowy w rozmiarze 22 lat, 5 miesięcy i 12 dni, w tym 12 lat i 24 dni pracy w szczególnych warunkach. Do stażu pracy w warunkach szczególnych, w oparciu o świadectwo pracy w takich warunkach z okresu zatrudnienia w (...) Urzędzie (...), organ rentowy zaliczył okres od 8 marca 1977 r. do 31 grudnia 1988 r. oraz od 1 lipca 1989 r. do 30 września 1989 r., natomiast do ogólnego okresu ubezpieczenia nie uwzględnił okresu zatrudnienia w Warsztacie (...) od 3 stycznia 1972 r. do 31 sierpnia 1974 r. Sąd pierwszej instancji wysnuł odmienne niż organ rentowy konkluzje w kwestii rozmiaru wykazanego przez wnioskodawcę ogólnego stażu pracy oraz okresu pracy w warunkach szczególnych, a poczynione w tej materii ustalenia zostały dokonane po przeprowadzeniu wnikliwego postępowania dowodowego, obejmującego analizę dokumentacji zgromadzonej w aktach rozpoznawanej sprawy, włączając w to akta rentowe oraz akta osobowe wnioskodawcy obrazujące przebieg jego zatrudnienia w (...) Urzędzie (...), a nadto obejmującego przesłuchanie wnioskodawcy oraz świadków wskazanych zarówno przez wnioskodawcę, jak również zawnioskowanych przez organ rentowy (świadek M. D.). Sąd Apelacyjny w całości podziela ustalenia faktyczne, które legły u podstaw zaskarżonego rozstrzygnięcia, oraz próbuje przedstawić przez Sąd Okręgowy rozważania prawne.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do wymogu posiadania 25 – letniego okresu składkowego i nieskładkowego, wbrew zarzutom apelacji, okoliczności faktyczne ustalone przez Sąd pierwszej instancji nie wynikają tylko wyłącznie z zeznań wnioskodawcy, lecz znajdują odzwierciedlenie w dokumentacji zalegającej w aktach niniejszej sprawy. M. S. wraz z wnioskiem o emeryturę przedłożył organowi rentowemu świadectwo pracy wystawione przez R. B. w dniu 20 lutego 2015 r., z którego treści wynika, że wnioskodawca był zatrudniony w Warsztacie (...) w pełnym wymiarze czasu pracy jako uczeń w okresie od 3 stycznia 1972 r. do 31 sierpnia 1974 r. (k 13 akt rentowych). Dostarczone na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego zaświadczenie z dnia 5 marca 1974 r., wydane przez R. B., również potwierdza fakt zatrudnienia wnioskodawcy w prowadzonym przez pracodawcę warsztacie na stanowisku ucznia, oczywiście według stanu istniejącego w dacie sporządzenia tego zaświadczenia (k. 17 akt sądowych). Uwzględniając natomiast treść zaświadczenia z dnia 7 października 2016 r., nadesłanego przez Kuratorium (...) (k. 52 akt sądowych), nie wzbudza jakiegokolwiek wątpliwości fakt zaprzestania przez wnioskodawcę nauki w (...) Szkole (...) w K. z dniem

20 lutego 1973 r. W świetle naprowadzonych powyżej okoliczności nie nasuwa żadnych zastrzeżeń prawidłowość ustaleń Sądu Okręgowego w przedmiocie zatrudnienia wnioskodawcy w Warsztacie (...) na podstawie umowy o naukę zawodu. Wnioskodawca nie przedłożył wprawdzie stosownej umowy o naukę zawodu obejmującej zakwestionowany przez organ rentowy okres zatrudnienia, niemniej jednak przedstawiając omówione powyżej dokumenty wykazał nawiązanie stosunku pracy na stanowisku ucznia praktycznej nauki zawodu, opartego o umowę o naukę zawodu, a także posiłkując się świadectwem pracy udowodnił datę ustania stosunku pracy łączącego go z R. B. (z zaświadczenia nie wynikał czasokres tego zatrudnienia). W tym kontekście warto odnotować, że analizowany tutaj okres zatrudnienia w Warsztacie (...) został zaliczony do stażu pracy wnioskodawcy przez jego późniejszego pracodawcę (...), co przełożyło się na jego uprawnienia pracownicze i przyznanie mu nagrody jubileuszowej za 40 lat pracy (k. 18 akt sądowych). Trafnie również Sąd pierwszej instancji zauważył, że w dniu 24 marca 1973 r. wnioskodawca ukończył 18 rok życia, a tym samym po tej dacie z pewnością pozostawał z R. B. w zwykłym stosunku pracy, a nie w relacji bazującej na umowie o naukę zawodu, co jest skorelowane z podjętą przez niego decyzją o rezygnacji z nauki w szkole z dniem 20 lutego 1973 r. i skoncentrowaniu się wyłącznie na wykonywaniu pracy zawodowej.

Podsumowując, zebrany w rozpoznawanej sprawie materiał dowodowy pozwala na stwierdzenie, iż w okresie od 3 stycznia 1972 r. do 31 sierpnia 1974 r. wnioskodawca pozostawał w zatrudnieniu w Warsztacie (...). Nie ma racji skarżący wywodząc, że poczynione w tej materii ustalenia Sądu Okręgowego zostały oparte wyłącznie na zeznaniach samego wnioskodawcy, gdyż - jak to zostało powyżej wyjaśnione - znajdują one potwierdzenie w dowodach z dokumentów. Brak jest jedynie umowy o naukę zawodu, co jeszcze nie wyklucza możliwości wykazania tego okresu zatrudnienia za pomocą innych dokumentów, między innymi świadectwa pracy. Drugi z podniesionych przez organ rentowy argumentów, sprzeciwiający się zaliczeniu okresu zatrudnienia w charakterze ucznia w poczet 25 - letniego okresu ubezpieczeniowego, odnoszący się do braku zgłoszenia wnioskodawcy do ubezpieczenia z tytułu tego zatrudnienia i nieopłaceni składek na to ubezpieczenie, jako zarzut naruszenia prawa materialnego zostanie poddany ocenie przy rozważaniach dotyczących podstawy prawnej rozstrzygnięcia.

Zdaniem Sądu drugiej instancji na pełną akceptację zasługują ustalenia Sądu Okręgowego dotyczące charakterystyki obowiązków pracowniczych powierzonych wnioskodawcy w ramach zatrudnienia w (...) Urzędzie (...) w okresie od 1 stycznia 1989 r. do 30 czerwca 1989 r. oraz od 1 października 1989 r. do 31 grudnia 1998 r. W tym czasie wnioskodawca zajmował stanowisko kierownika warsztatu od 1 stycznia 1989 r. do 30 czerwca 1989 r., a następnie kierownika Działu (...) od 1 października 1989 r. do 28 lutego 1999 r., z tym że w odniesieniu do drugiego ze wskazanych powyżej okresów rozważeniu podlega jedynie okres przypadający przed dniem 1 stycznia 1999 r., czyli do dnia 31 grudnia 1998 r. Dokonując ustaleń w tym przedmiocie Sąd pierwszej instancji miał na uwadze zarówno treść dokumentacji pracowniczej wnioskodawcy z okresu zatrudnienia w (...) Urzędzie (...), jak też zeznania świadków, w tym świadka wskazanego przez organ rentowy oraz samego wnioskodawcy, które to osobowe źródła dowodowe dostarczyły rzetelnych informacji odnośnie do realnie wykonywanych przez wnioskodawcę czynności w spornym, pominiętym przez organ rentowy, okresie. W oparciu o konsekwentne, spójne i kategoryczne depozycje przesłuchanych przez Sąd Okręgowy osób stwierdzić trzeba, że objęcie przez wnioskodawcę wymienionych wyżej stanowisk kierowniczych nie rzutowało na rodzaj faktycznie świadczonej przez niego pracy, która w dalszym ciągu polegała na drukowaniu i uszlachetnianiu druków, bezpośredniej obsłudze maszyn i urządzeń do składania arkuszy papieru, krajania papieru i wyrobów poligraficznych oraz do oprawy wyrobów poligraficznych. Apelujący w wywiedzionym środku odwoławczym nie tyle podważa wiarygodność zeznań świadków i wnioskodawcy oraz prawdziwość przedstawionego przez nich opisu podejmowanych przez wnioskodawcę czynności pracowniczych, co neguje możliwość poczynienia ustaleń w tej kwestii w oparciu o osobowe źródła dowodowe, w sytuacji gdy dokumentacja pracownicza zalegająca w aktach osobowych nie potwierdza w pełni relacji osób przesłuchanych przez Sąd. Z argumentacją skarżącego nie można się zgodzić. Po pierwsze fakty, od których uzależnione jest prawo do emerytury mogą być wykazywane wszelkimi środkami dowodowymi przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego, w tym także zeznaniami świadków, czy opiniami biegłych (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 8 sierpnia 2006 r., I UK 27/06, OSNP 2007/15-16/235, z dnia 2 lutego 1996 r., II URN 3/95, OSNAPiUS 1996 nr 16, poz. 239, z dnia 25 lipca 1997 r., II UKN 186/97, OSNAPiUS 1998 nr 11, poz. 342 oraz z dnia 14 czerwca 2006 r., I UK 115/06, OSNP 2007/17-18/257). Dowody z dokumentów w postępowaniu sądowym nie są zatem jedynym środkiem dowodowym, jakim można się posłużyć

przy rekonstrukcji stanu faktycznego w odniesieniu do specyfiki i charakteru wykonywanej przez ubezpieczonego pracy. W rozpatrywanym przypadku całościowa analiza zebranego materiału dowodowego przemawia za przyjęciem, iż podejmowane przez wnioskodawcę w spornym okresie zatrudnienia czynności pracownicze były bezpośrednio powiązane z obsługą maszyn poligraficznych, zwłaszcza w obliczu jednoznacznej w swej wymowie relacji świadków. Po drugie, okoliczności związane z rodzajem powierzonych wnioskodawcy w spornym okresie obowiązków służbowych nie zostały przez Sąd Okręgowy ustalone wyłącznie w oparciu o depozycje wnioskodawcy i wskazanych przez niego świadków, lecz także przy uwzględnieniu informacji uzyskanych od zawnioskowanego przez organ rentowy świadka w osobie M. D., który jako przełożony wnioskodawcy potwierdził fakt wykonywania przez niego różnorodnych prac poligraficznych i obsługę maszyn poligraficznych, pomimo powierzenia mu funkcji kierowniczej obejmującej koordynację pracy całej nadzorowanej komórki organizacyjnej pracodawcy. Po trzecie należy odnotować, że o uznaniu zatrudnienia za pracę w szczególnych warunkach nie decyduje treść dokumentów wystawionych przez pracodawcę, ani nazwa stanowiska pracy, lecz rodzaj powierzonej ubezpieczonemu pracy i jej wykonywanie w warunkach określonych w § 2 ust. 1 w.w. rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r., czyli stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W tym stanie rzeczy, należy podzielić i ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji co do pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych jako prawidłowe i poczynione po przeprowadzeniu wyczerpującego postępowania dowodowego, w oparciu o właściwą ocenę wiarygodności zgromadzonych w niniejszej sprawie środków dowodowych. Podniesiony w apelacji zarzut naruszenia prawa procesowego, to jest art. 233 § 1 k.p.c. poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów, nie jest uzasadniony. Zaprezentowana w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku ocena dowodów, wbrew zarzutom apelacji, nie nosi cech dowolności i nie wykracza poza ramy wyznaczone przez przepis art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy przy ocenie poszczególnych dowodów nie naruszył reguł logicznego rozumowania, właściwego kojarzenia faktów, wiedzy powszechnej oraz doświadczenia życiowego. Nie pominął przy tym żadnego środka dowodowego zaoferowanego przez strony procesu. Sformułowane na tej podstawie wnioski zostały szczegółowo i przekonująco uzasadnione.

Z akceptacją Sądu Apelacyjnego spotkały się także przedstawione przez Sąd pierwszej instancji rozważania prawne, zarówno w kwestii kwalifikacji okresu zatrudnienia w Warsztacie (...), jak i w przedmiocie oceny spornych okresów zatrudnienia w (...) Urzędzie (...) jako pracy w warunkach szczególnych. W odniesieniu do okresu pracy wnioskodawcy w charakterze ucznia w Warsztacie (...) Sąd Okręgowy przytoczył odpowiednie regulacje prawne normujące zasady podejmowania zatrudnienia przez osoby młodociane, obowiązujące w spornym okresie, czyli przed dniem 1 stycznia 1975 r. Prawidłowo przywołał przepisy ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz. U. nr 45, poz. 226 ze zm.), dokonał trafnej interpretacji zacytowanych w uzasadnieniu wyroku uregulowań i właściwie zastosował je w realiach rozpoznawanej sprawy. Pominął wprawdzie przepisy rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu Drobnej Wytwórczości z dnia 30 czerwca 1971 r. w sprawie nauki zawodu w rzemieślniczych zakładach pracy (Dz. U. z 1971 r. Nr 19, poz. 188), niemniej jednak powyższe uchybienie nie podważa zasadności zaprezentowanych przez Sąd pierwszej instancji wywodów prawnych. Z regulacji obu wspomnianych wyżej aktów prawnych wynikały analogiczne zasady wykonywania zatrudnienia przez młodocianych pracowników i zawierania z nimi przez zakłady pracy pisemnych umów o naukę zawodu, bądź przyuczenia do wykonywania określonej pracy, z tym że rzemieślniczy zakład pracy przyjmując ucznia na naukę zawodu zawierał z nim na piśmie umowę o naukę rzemiosła. Istota tego zatrudnienia była jednak tożsama i zakładała łączenie nauki zawodu w trakcie świadczenia pracy zarobkowej na podstawie stosunku pracy z kontynuowaniem kształcenia teoretycznego w szkole pozwalającej na nabycie wiedzy w zakresie konkretnego zawodu. Zebrany w niniejszej sprawie materiał dowodowy uprawnia do stwierdzenia, że wnioskodawca jako młodociany podjął zatrudnienie w Warsztacie (...) w charakterze ucznia, w oparciu o umowę o naukę zawodu, a następnie po osiągnięciu pełnoletności i zaprzestaniu pobierania nauki w szkole pozostawał z ww. pracodawcą w zwykłym, pracowniczym stosunku pracy. Słusznie Sąd Okręgowy uwzględnił przedmiotowy okres zatrudnienia do ogólnego stażu pracy wnioskodawcy. Po doliczeniu tego okresu wnioskodawca legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999 r. ponad 25 – letnim okresem składkowym i nieskładkowym, wymaganym do nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym. Eksponowana przez skarżącego okoliczność, iż wnioskodawca w omówionym powyżej okresie zatrudnienia na mocy umowy o naukę zawodu nie został zgłoszony do ubezpieczenia i nie została opłacona składka na

to ubezpieczenie, nie sprzeciwia się zaliczeniu tego okresu świadczenia pracy do ogólnego stażu ubezpieczenia. Sąd pierwszej instancji w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku ustosunkował się do wysuniętego przez organ rentowy w tej materii zastrzeżenia, a na poparcie swojego stanowiska przytoczył poglądy judykatury. Sąd drugiej instancji w całości podziela konkluzje wynikające z powołanego przez Sąd Okręgowy orzeczenia sądowego. Wyrazem kontynuacji i ugruntowania tej linii orzecznictwa jest jeden z nowszych judykatów Sądu Najwyższego, to jest wyrok z dnia 7 marca 2017 r. (III UK 84/16, LEX nr 2278301), w którym przyjęto, że dla uznania okresu zatrudnienia wykonywanego przed wejściem w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za okres składkowy w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 2 i art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. a tej ustawy nie jest wymagane wykazanie przez osobę ubiegającą się o emeryturę lub rentę faktu opłacenia przez pracodawcę składek na pracownicze ubezpieczenie społeczne.

Trafna okazała się również dokonana przez Sąd pierwszej instancji ocena charakteru zatrudnienia realizowanego przez wnioskodawcę w (...) Urzędzie (...)w okresie od 1 stycznia 1989 r. do 30 czerwca 1989 r. oraz od 1 października 1989 r. do 31 grudnia 1998 r. W tym kontekście warto zauważyć, że organ rentowy uznał za okres pracy w szczególnych warunkach okresy wykonywania przez wnioskodawcę pracy w jednostce organizacyjnej tego Urzędu, polegającej na drukowaniu i uszlachetnianiu druków, bezpośredniej obsłudze maszyn i urządzeń do składania arkuszy papieru, krajania papieru i wyrobów poligraficznych oraz do oprawy wyrobów poligraficznych, które to okresy zostały ujęte w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 1 czerwca 2015 r. (k 15 akt rentowych). Skarżący nie neguje zatem przyporządkowania pracy w postaci obsługi maszyn poligraficznych (...) Urzędu (...) do prac figurujących w Wykazie A, dziale XI, poz. 4 i 5, stanowiącym załącznik do powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zdaniem skarżącego, przeszkodą w zaliczeniu spornych okresów zatrudnienia w tymże urzędzie do stażu pracy w warunkach szczególnych jest formalne powierzenie wnioskodawcy funkcji kierowniczych, to jest kierownika warsztatu, a następnie kierownika Działu (...). Kompleksowa analiza całokształtu zebranego w rozpoznawanej sprawie materiału dowodowego prowadzi jednak do wniosku, że wraz z powierzeniem wnioskodawcy kierowniczego stanowiska pracy nie uległy zmianie rzeczywiście podejmowane przez niego czynności pracownicze, które podobnie jak we wcześniejszym okresie zatrudnienia, uwzględnionym przez organ rentowy jako okres pracy w szczególnych warunkach, w dalszym ciągu były bezpośrednio związane z obsługą maszyn i urządzeń poligraficznych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Słusznie zatem Sąd Okręgowy stwierdził, że zaistniały podstawy do zakwalifikowania rozważanych tutaj okresów zatrudnienia wnioskodawcy jako kierownika warsztatu od 1 stycznia 1989 r. do 30 czerwca 1989 r. oraz kierownika Działu (...)od 1 października 1989 r. do 31 grudnia 1998 r. do prac wykonywanych w szczególnych warunkach, przewidzianych w stanowiącym załącznik do powołanego wyżej rozporządzenia Wykazie A, dziale XI, pod pozycją 4 i 5. Doliczenie tych okresów, odpowiednio w rozmiarze 6 miesięcy oraz 9 lat i 3 miesięcy, do stażu pracy w szczególnych warunkach uznanego przez organ rentowy w wymiarze 12 lat i 24 dni, sprawia, że wnioskodawca legitymuje się ponad 15 – letnim okresem pracy w warunkach szczególnych, prowadzącym do nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym. Uwzględnieniu wskazanych powyżej okresów zatrudnienia do okresu pracy w szczególnych warunkach nie sprzeciwia się treść wyroku Sądu Rejonowego w Kielcach z dnia 22 grudnia 2015 r. (sygn. akt IV P 257/15), który zapadł w sprawie z powództwa M. S. przeciwko (...) Urzędowi (...)w sprawie o ustalenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach i wydanie świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Przyczyną oddalenia tego powództwa był brak interesu prawnego wnioskodawcy w ustaleniu objętego pozwem stosunku prawnego, a nie brak przesłanek definiujących pracę w szczególnych warunkach, uprawniającą do wcześniejszej emerytury, w wieku obniżonym w stosunku do powszechnie obowiązującego.

Reasumując, Sąd Apelacyjny podzielił konstatację Sądu pierwszej instancji, iż w niniejszej sprawie zostały spełnione wszystkie wymogi pozwalające na przyznanie wnioskodawcy świadczenia emerytalnego w myśl art. 184 w zw. z art. 32 powołanej wyżej ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Odmiennie zapatrywanie organu rentowego nie jest uzasadnione. Nie ma racji apelujący zarzucając Sądowi Okręgowemu uchybienie przepisom proceduralnym oraz naruszenie norm materialno-prawnych. Sąd pierwszej instancji prawidłowo ustalił stan faktyczny rozpoznawanej

sprawy, właściwie ocenił zgromadzony materiał dowodowy oraz dokonał trafnej interpretacji podstawy prawnej rozstrzygnięcia.

Wobec powyższego, Sąd drugiej instancji orzekł o oddaleniu apelacji, na zasadzie art. 385 k.p.c.

Monika Kowalska Agata Pyjas-Luty Barbara Kosub